

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 01-02-2012

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/743/01-02-2012

Α Π Ο Φ Α Σ Η 12/2012

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα της, την 26/01/2012, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Π. Χριστόφορος, Πρόεδρος της Αρχής, ως εισηγητής, και οι Λ. Κοτσαλής, Αν. Πρόεδρος, Αν. – Ιωάν. Μεταξάς, Αντ. Ρουπακιώτης, Δ. Μπριόλας και Γρ. Πάντζιου, τακτικά μέλη της Αρχής. Στη συνεδρίαση παρέστη, επίσης, με εντολή του Προέδρου, ο Δημήτρης Γ. Ζωγραφόπουλος, Δικηγόρος (ΔΝ) – νομικός ελεγκτής, ως βοηθός εισηγητή. Επίσης, παρέστη, με εντολή του Προέδρου, και η Αγγελική Κανακάκη, υπάλληλος του Διοικητικού – Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα ακόλουθα:

Υποβλήθηκε στην Αρχή, ως κατεπείγουσα, η υπ' πρωτ. Γ/ΕΙΣ/378/19-01-2012 (όπως αυτή συμπληρώθηκε με τα υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/420/20-01-2012 και Γ/ΕΙΣ/395/20-01-2012 έγγραφα) έγγραφη αίτηση από την αρμόδια υπηρεσία της Ψυχιατρικής Κλινικής «Γαλήνειον Μέλαθρον», ως υπευθύνου επεξεργασίας, με την οποία ζητείται από την Αρχή η απαιτούμενη από τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 του Ν. 2472/1997 για την Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα άδεια επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τη διαβίβαση στον αιτούντα Α, κάτοικο Ν. Φαλήρου Αττικής, αντιγράφων ιατρικών πιστοποιητικών και βεβαιώσεων, που τηρούνται στα αρχεία του και αφορούν την κόρη του, Β, η οποία είχε νοσηλευθεί στην εν λόγω κλινική.

Μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης, αφού άκουσε την πρόταση του εισηγητή και του βοηθού εισηγητή, ο οποίος στη συνέχεια αποχώρησε, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

Η Αρχή,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το άρθρο 2 του Ν. 2472/1997 ορίζει ότι για τους σκοπούς του νόμου αυτού νοούνται ως «ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν, μεταξύ άλλων, στην υγεία.

2. Επειδή, η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997, εναρμονιζόμενη, ιδίως, με τις διατάξεις των άρθρων 9Α, 25 παρ. 1 και 28 του Συν/τος, 8 και 7 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 6 της Οδηγίας 95/46/ΕΕ, ρητά ορίζει ότι: *«Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. (...)»*.

3. Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 5 και 7 του Ν. 2472/1997 προκύπτει ότι η συλλογή και κάθε περαιτέρω επεξεργασία απλών και ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται, καταρχήν, εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Ωστόσο, η συλλογή και κάθε περαιτέρω επεξεργασία τόσο των απλών όσο και των ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου τους, στις περιπτώσεις που περιοριστικά προβλέπει ο νόμος. Ειδικότερα, επιτρέπεται, για τα μεν απλά δεδομένα, ιδίως, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. (ε') και για τα ευαίσθητα δεδομένα, ιδίως, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. (γ') του Ν. 2472/1997. Συγκεκριμένα επιτρέπεται, στην πρώτη περίπτωση όταν *«η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών»*, στη δε δεύτερη, που

περιλαμβάνει και τα δεδομένα που αφορούν την υγεία, όταν «η επεξεργασία αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου».

4. Επειδή με τις διατάξεις αυτές καθιερώνονται ως θεμελιώδεις προϋποθέσεις για τη νομιμότητα κάθε επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και για τη νομιμότητα της σύστασης και λειτουργίας κάθε αρχείου, οι αρχές του σκοπού της επεξεργασίας και της αναλογικότητας των δεδομένων σε σχέση πάντα με το σκοπό επεξεργασίας. Συνεπώς, κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, που γίνεται πέραν του επιδιωκόμενου σκοπού η οποία δεν είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξή του, δεν είναι νόμιμη. Συνακόλουθα, τόσο για τα απλά όσο και για τα ευαίσθητα δεδομένα, πρέπει ο σκοπός επεξεργασίας να είναι νόμιμος, σαφής και καθορισμένος, και τα δεδομένα να μην υπερβαίνουν το σκοπό της επεξεργασίας. Ειδικότερα δε για τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, όπως και εκείνα που αφορούν την υγεία, η επεξεργασία επιτρέπεται, όπως λέχθηκε ανωτέρω, όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου. Η προϋπόθεση αυτή ισχύει, όπως έχει κρίνει η Αρχή, κατά μείζονα λόγο και για τα απλά δεδομένα (βλ. αντί πολλών ιδίως τις αποφάσεις της Αρχής 27/2001, 75/2001 και πρόσφατες 92/2011 και 111/2011).

5. Επειδή, επιπλέον, το άρθρο 11 παρ. 3 του Ν. 2472/1997 ρητά ορίζει ότι «εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς».

6. Επειδή, άρθρο 14 του Ν. 3418/2005 σχετικά με τον Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «1. Ο ιατρός υποχρεούται να τηρεί ιατρικό αρχείο, σε ηλεκτρονική ή μη μορφή, το οποίο περιέχει δεδομένα που συνδέονται αρρήκτως ή αιτιωδώς με την ασθένεια ή την υγεία των ασθενών του. Για την τήρηση του αρχείου αυτού και την επεξεργασία των δεδομένων του εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α'). 2. Τα ιατρικά αρχεία πρέπει να περιέχουν το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, το φύλο, την ηλικία, το επάγγελμα, τη διεύθυνση του ασθενή, τις ημερομηνίες της επίσκεψης, καθώς και κάθε άλλο ουσιώδες στοιχείο που συνδέεται με την παροχή φροντίδας στον ασθενή, όπως, ενδεικτικά και ανάλογα με την ειδικότητα, τα ενοχλήματα της υγείας του και το λόγο της επίσκεψης, την πρωτογενή και δευτερογενή διάγνωση ή την αγωγή που ακολουθήθηκε. 3. Οι κλινικές και τα νοσοκομεία τηρούν στα ιατρικά τους αρχεία και τα αποτελέσματα όλων των κλινικών

και παρακλινικών εξετάσεων. 4. Η υποχρέωση διατήρησης των ιατρικών αρχείων ισχύει: α) στα ιδιωτικά ιατρεία και τις λοιπές μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας του ιδιωτικού τομέα, για μία δεκαετία από την τελευταία επίσκεψη του ασθενή και β) σε κάθε άλλη περίπτωση, για μία εικοσαετία από την τελευταία επίσκεψη του ασθενή. (...)

6. Ο ιατρός τηρεί τα επαγγελματικά του βιβλία με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται το ιατρικό απόρρητο και η προστασία των προσωπικών δεδομένων. 7. Στα ιατρικά αρχεία δεν πρέπει να αναγράφονται κρίσεις ή σχολιασμοί για τους ασθενείς, παρά μόνον εάν αφορούν στην ασθένεια τους. 8. Ο ασθενής έχει δικαίωμα πρόσβασης στα ιατρικά αρχεία, καθώς και λήψης αντιγράφων του φακέλου του. Το δικαίωμα αυτό, μετά το θάνατο του, ασκούν οι κληρονόμοι του, εφόσον είναι συγγενείς μέχρι τετάρτου βαθμού. 9. Δεν επιτρέπεται σε τρίτο η πρόσβαση στα ιατρικά αρχεία ασθενή. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η πρόσβαση: α) στις δικαστικές και εισαγγελικές αρχές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους αυτεπάγγελα ή μετά από αίτηση τρίτου που επικαλείται έννομο συμφέρον και σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες, β) σε άλλα όργανα της Ελληνικής Πολιτείας, που με βάση τις καταστατικές τους διατάξεις έχουν τέτοιο δικαίωμα και αρμοδιότητα. 10. Ο ασθενής έχει το δικαίωμα πρόσβασης, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, στα εθνικά ή διεθνή αρχεία στα οποία έχουν εισέλθει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν». Εξάλλου, το άρθρο 5 παρ. 3 του Ν. 3418/2005 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «(...) 3. Τα ιατρικά πιστοποιητικά και οι ιατρικές γνωματεύσεις εκδίδονται μετά από προηγούμενη γραπτή ή προφορική αίτηση του προσώπου στο οποίο αφορούν ή, κατ' εξαίρεση, τρίτου προσώπου που έχει έννομο συμφέρον και το αποδεικνύει, καθώς και όταν αυτό ρητά προβλέπεται στο νόμο (...)

Τέλος, το άρθρο 13 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «(...) 3. Η άρση ιατρικού απορρήτου επιτρέπεται όταν: (...) β) Ο ιατρός αποβλέπει στη διαφύλαξη έννομου ή άλλου δικαιολογημένου, ουσιώδους δημοσίου συμφέροντος ή συμφέροντος του ίδιου του ιατρού ή κάποιου άλλου, το οποίο δεν μπορεί να διαφυλαχθεί διαφορετικά (...)

Οι προαναφερόμενες διατάξεις του Ν. 3418/2005 δεν καθιερώνουν απόλυτη προστασία του ιατρικού απορρήτου και επιφυλάσσουν την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2472/1997 κατά την επεξεργασία ιατρικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

7. Επειδή, στην υπό κρίση περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι ο Α, κάτοικος Ν. Φαλήρου Αττικής, ζήτησε, με σχετική αίτησή του προς την Ψυχιατρική Κλινική «Γαλήνειον Μέλαθρον», ως υπεύθυνο επεξεργασίας, όπως του διαβιβασθούν αντίγραφα εγγράφων, που περιέχονται στον ιατρικό φάκελο της κόρης του, Β, η οποία είχε νοσηλευθεί στην εν λόγω κλινική, τουλάχιστον κατά τα χρονικά

διαστήματα από ..-12-2009 έως ..-12-2009 και από ..-04-2010 έως ..-04-2010. Ο αιτών ζητεί τη διαβίβαση στον ίδιο των προαναφερομένων αντιγράφων βεβαιώσεων νοσηλείας, που περιέχονται στον προαναφερόμενο ιατρικό φάκελο, για δικαστική χρήση και, ειδικότερα, για την προσκόμιση και επίκλησή τους ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων και διοικητικών αρχών της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, για το σκοπό της αναγνώρισης, άσκησης και υπεράσπισης των δικαιωμάτων της κόρης του, Β, η οποία συνελήφθη στην πόλη Χ της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, την ..-01-2011, και κρατείται σε σωφρονιστικό κατάστημα της ίδιας πόλης, αναμένοντας να δικαστεί για πρόκληση βαριάς σωματικής βλάβης, όπως βεβαιώνεται και από το υπ' αρ. πρωτ./ΑΣ ..-...-2012 έγγραφο του Προξενικού Γραφείου της Ελληνικής Δημοκρατίας στα Σκόπια, το οποίο περιέχεται στο φάκελο της υπό κρίση υπόθεσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Β ισχυρίζεται, για την υπεράσπισή της, ότι πάσχει από ψυχική νόσο και είναι, συνεπώς, πρόσωπο με μειωμένο καταλογισμό και ότι η καταλογιζόμενη κατά τα προαναφερόμενα στην ίδια συμπεριφορά είναι αποτέλεσμα της κλονισμένης ψυχικής της υγείας.

8. Επειδή, οι ως άνω ζητηθείσες από τον αιτούντα πληροφορίες σχετικά με την εισαγωγή, τη διάγνωση, τη νοσηλεία και την εν γένει κατάσταση της υγείας της κόρης του, Β, συνιστούν ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 στοιχ. (β') του Ν. 2472/1997, καθόσον αφορούν την υγεία της.

9. Επειδή, ο σκοπός επεξεργασίας, τον οποίο προβάλλει ο Α για τη διαβίβαση στον ίδιο των προαναφερομένων πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση της υγείας της κόρης του, Β, - η οποία λόγω του επείγοντος, των συνθηκών κράτησής της και της κατάστασης της υγείας της δεν είναι σε θέση να ζητήσει τα εν λόγω στοιχεία - συνίσταται στην ανάγκη αναγνώρισης, άσκησης και υπεράσπισης των νομίμων δικαιωμάτων της ίδιας ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων και διοικητικών αρχών και, υπό την έννοια αυτή, καταρχήν ερείδεται στις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 2 στοιχ. (γ') και 4 παρ. 1 στοιχ. (α') του Ν. 2472/1997.

Περαιτέρω, προκειμένου να πληρούται η αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων ενόψει του προβαλλόμενου από τον αιτούντα σκοπού επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 στοιχ. (β') του Ν. 2472/1997, λαμβανομένων υπόψη και των κατηγοριών, που έχουν ήδη απαγγελθεί κατά τα προαναφερόμενα σε βάρος της Β, αρκεί η χορήγηση από την

Ψυχιατρική Κλινική «Γαλήνειον Μέλαθρον», ως υπεύθυνο επεξεργασίας, στον αιτούντα, ιατρικού πιστοποιητικού ή ιατρικής γνωμάτευσης που θα περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την αιτία εισαγωγής και το διάστημα νοσηλείας της Β στην εν λόγω κλινική, καθώς και κάθε άλλο ουσιώδες στοιχείο που συνδέεται με την παροχή φροντίδας στην ίδια, όπως, ενδεικτικά και ανάλογα με την ειδικότητα, τα ενοχλήματα της υγείας του και το λόγο της επίσκεψης, την πρωτογενή και δευτερογενή διάγνωση ή την αγωγή που ακολουθήθηκε, συμπεριλαμβανομένης της φαρμακευτικής αγωγής (Πρβλ. άρθρο 14 παρ. 2 του Ν. 3418/2005).

10. Επειδή, για τη νομιμότητα της διαβίβασης των προαναφερομένων ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της Β στον Α, η Ψυχιατρική Κλινική «Γαλήνειον Μέλαθρον», ως υπεύθυνος επεξεργασίας, υποχρεούται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 3 του Ν. 2472/1997, να ενημερώσει προηγουμένως το υποκείμενο των επίμαχων δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση, οι διατάξεις του Ν. 2472/1997 πρέπει να ερμηνεύονται εναρμονιζόμενες, ιδίως, με τις διατάξεις της Οδηγίας 95/46/ΕΕ, τις οποίες ενσωματώνουν στην ελληνική έννομη τάξη. Το άρθρο 11 παρ. 1 της Οδηγίας 95/46/ΕΕ προβλέπει ρητά την ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πριν από τη διαβίβαση των εν λόγω δεδομένων σε τρίτους. Ωστόσο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου «*οι διατάξεις της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζονται όταν, ιδίως όσον αφορά την επεξεργασία για σκοπούς στατιστικούς ή ιστορικής ή επιστημονικής έρευνας, η ενημέρωση του ενδιαφερομένου αποδεικνύεται αδύνατη ή προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες ή εάν η καταχώρηση ή η ανακοίνωση επιβάλλεται ρητώς από το νόμο. (...)*». Συνεπώς, η Ψυχιατρική Κλινική «Γαλήνειον Μέλαθρον», ως υπεύθυνος επεξεργασίας, απαλλάσσεται από την υποχρέωση προηγούμενης ενημέρωσης της Β στο μέτρο που η ενημέρωσή της, λόγω των ειδικών συνθηκών της συγκεκριμένης περίπτωσης, αποδεικνύεται αδύνατη ή προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή,

1) Παρέχει στην Ψυχιατρική Κλινική «Γαλήνειον Μέλαθρον», ως υπεύθυνο επεξεργασίας, την άδεια να χορηγήσει στον Α ιατρικό πιστοποιητικό ή ιατρική γνωμάτευση, που θα περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την αιτία εισαγωγής και

το διάστημα νοσηλείας της κόρης του, Β, στην εν λόγω κλινική, καθώς και κάθε άλλο ουσιώδες στοιχείο που συνδέεται με την παροχή φροντίδας στην ίδια, όπως, ενδεικτικά και ανάλογα με την ειδικότητα, τα ενοχλήματα της υγείας του και το λόγο της επίσκεψης, την πρωτογενή και δευτερογενή διάγνωση ή την αγωγή που ακολουθήθηκε, συμπεριλαμβανομένης της φαρμακευτικής αγωγής, καθόσον οι πληροφορίες αυτές τηρούνται στα αρχεία της εν λόγω κλινικής. Η Ψυχιατρική Κλινική «Γαλήνειον Μέλαθρον» θα χορηγήσει, επίσης, στον Α, βεβαίωση, στην οποία θα αναγράφεται ότι το προαναφερόμενο ιατρικό πιστοποιητικό ή ιατρική γνωμάτευση του χορηγούνται προκειμένου να προσκομιστούν αποκλειστικά ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων και διοικητικών αρχών για τον ως άνω προβαλλόμενο από τον ίδιο σκοπό της αναγνώρισης, άσκησης και υπεράσπισης των νομίμων δικαιωμάτων της κόρης του.

2) Η Ψυχιατρική Κλινική «Γαλήνειον Μέλαθρον», ως υπεύθυνος επεξεργασίας, απαλλάσσεται από την υποχρέωση προηγούμενης ενημέρωσης της Β στο μέτρο που η ενημέρωσή της, λόγω των ειδικών συνθηκών της συγκεκριμένης περίπτωσης, αποδεικνύεται αδύνατη ή προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Αγγελική Κανακάκη